

JUSTITSMINISTERIET

Dato: 21. februar 2022
Kontor: Strafferetskontoret
Sagsbeh: PENO
Sagsnr.: 2022-6100-0041
Dok.: 2325451

GRUND- OG NÆRHEDSNOTAT

Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om strafferetlig beskyttelse af miljøet og om erstatning af direktiv 2008/99/EF

KOM (2021) 851
2021/0422 (COD)

Nyt notat.

1. Resumé

Kommissionen har den 15. december 2021 fremlagt forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om strafferetlig beskyttelse af miljøet og om erstatning af direktiv 2008/99/EF. Direktivet har bl.a. til formål at effektivisere efterforskningen og retsforfølgningen af miljøkriminalitet ved at ajourføre anvendelsesområdet for det gældende direktiv 2008/99/EF om strafferetlig beskyttelse af miljøet, sikre effektive, afskrækkende og forholdsmæssige sanktionstyper og -niveauer for miljøkriminalitet og fremme grænseoverskridende efterforskning og retsforfølgning. Forslaget er omfattet af retsforbeholdet.

2. Baggrund

Kommissionen har fremlagt forslag nr. 2021/0422 (KOM (2021) 851) af 15. december 2021 til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om strafferetlig beskyttelse af miljøet og om erstatning af direktiv 2008/99/EF. Forslaget er oversendt til Rådet i dansk sprogversion den 20. januar 2022.

Retsgrundlaget for direktivforslaget er EUF-Traktatens artikel 83, stk. 2, og skal behandles efter den almindelige lovgivningsprocedure. Rådet træffer afgørelse med kvalificeret flertal.

I medfør af artikel 1 og 2 i protokol nr. 22 om Danmarks stilling (forbeholdet vedrørende retlige og indre anliggender), der er knyttet som bilag til EU-Traktaten og til EUF-Traktaten, deltager Danmark ikke i en kommende vedtagelse af det foreliggende direktivforslag, der således ikke vil være bindende for eller finde anvendelse i Danmark, jf. også betragtning nr. 38 i præamblen til Kommissionens forslag.

Den nuværende EU-lovgivning, der fastsætter fælles minimumsregler for at kriminalisere miljøkriminalitet, er direktiv 2008/99/EF om strafferetlig beskyttelse af miljøet.

Kommissionen evaluerede direktivet i 2019 og 2020 og offentliggjorde sine konklusioner i oktober 2020. Kommissionen fandt, at direktivet ikke havde nogen større virkning i praksis. I løbet af de seneste 10 år har antallet af sager om miljøkriminalitet, der er blevet efterforsket og afsluttet med domfældelse, således været meget lavt. Desuden var de pålagte sanktionsniveauer ifølge Kommissionen for lave til at have afskrækkende virkning, og det grænseoverskridende samarbejde fandt ikke sted på en systematisk måde.

I evalueringen blev der derudover konstateret betydelige håndhævelsesmangler i medlemsstaterne og på alle niveauer i håndhævelseskæden (politi, anklagemyndighed og straffedomstole) og mangler med hensyn til ressourcer, specialiseret viden, kendskab, prioritering, samarbejde og informationsudveksling samt pålidelige, nøjagtige og fuldstændige statistiske data om sager om miljøkriminalitet.

3. Formål og indhold

Direktivforslaget har seks overordnede mål:

1. Effektivisere efterforskningen og retsforfølgningen ved at ajourføre direktivets anvendelsesområde.
2. Effektivisere efterforskningen og retsforfølgningen ved at præcisere eller fjerne vage udtryk, der anvendes i definitionerne af miljøkriminalitet.
3. Sikre effektive, afskrækkende og forholdsmæssige sanktionstyper og -niveauer for miljøkriminalitet.

4. Fremme grænseoverskridende efterforskning og retsforfølgning.
5. Forbedre beslutningstagningen om miljøkriminalitet på et velinformeret grundlag gennem bedre indsamling og formidling af statistiske data.
6. Forbedre den operationelle effektivitet af nationale håndhævelseskæder med henblik på at fremme efterforskning, retsforfølgning og sanktioner.

Direktivforslagets artikel 3, stk. 1 og 2, pålægger medlemsstaterne at sikre, at en række nærmere angivne handlinger udgør lovovertrædelser, når de begås forsætligt eller uagtsomt. Eksempelvis skal udledning, emission eller tilførsel af et kvantum materialer eller stoffer eller af ioniserende stråling til luft, jord eller vand, der forårsager eller kan forårsage dødsfald eller alvorlig personskade eller betydelig skade på luftens, jordens eller vandets kvalitet samt på dyr eller planter, udgøre en lovovertrædelse, hvis den begås forsætligt eller mindst uagtsomt, jf. artikel 3, stk. 1, litra a, samt stk. 2.

Efter direktivforslagets artikel 4 skal medlemsstaterne sikre, at anstiftelse, medvirken og tilskyndelse til samt forsøg på en række af de i artikel 3 nævnte overtrædelser udgør strafbare handlinger.

Det følger af direktivforslagets artikel 5, stk. 1, og 7, stk. 1, at medlemsstaterne træffer de nødvendige foranstaltninger til at sikre, at de i artikel 3 og 4 omhandlede lovovertrædelser kan straffes med strafferetlige sanktioner, der er effektive, står i et rimeligt forhold til overtrædelserne og har afskrækkende virkning.

Efter artikel 5, stk. 2, skal medlemsstaterne træffe de nødvendige foranstaltninger til at sikre, at de lovovertrædelser, der er omhandlet i artikel 3, kan straffes med fængsel med en maksimumsstraf på mindst 10 år, hvis de forårsager eller kan forårsage dødsfald eller alvorlig personskade. Visse af de i artikel 3, stk. 1, nævnte overtrædelser skal kunne straffes med fængsel med en maksimumsstraf på mindst 6 år, jf. forslaget artikel 5, stk. 3. Det gælder bl.a. overtrædelser omfattet af de ovenfor nævnte artikel 3, stk. 1, litra a og g. Andre overtrædelser af artikel 3, stk. 1, skal kunne straffes med en maksimal fængselsstraf på mindst 4 år, jf. forslaget artikel 5, stk. 4.

Det følger af artikel 5, stk. 5, i direktivforslaget, at medlemsstaterne skal træffe de nødvendige foranstaltninger til at sikre, at fysiske personer, der har begået de i artikel 3 og 4 omhandlede lovovertrædelser, kan pålægges yderligere sanktioner eller foranstaltninger, herunder følgende:

- a) Forpligtelse til at genoprette miljøet inden for en given frist.
- b) Bøder.
- c) Midlertidig eller varig udelukkelse fra adgang til offentlig finansiering, herunder udbudsprocedurer, tilskud og koncessioner.
- d) Udelukkelse fra at lede institutioner af den type, der anvendes til at begå lovovertrædelsen.
- e) Inddragelse af tilladelser og autorisationer til at udøve aktiviteter, der har ført til lovovertrædelsen.
- f) Midlertidige driftsforbud for valgte eller offentlige hverv.
- g) Offentliggørelse på nationalt plan eller EU-plan af retsafgørelsen vedrørende domfældelsen eller eventuelle anvendte sanktioner eller foranstaltninger.

Direktivforslagets artikel 6 og 7 vedrører juridiske personers ansvar. Efter artikel 6, stk. 1, sikrer medlemsstaterne, at juridiske personer kan drages til ansvar for de lovovertrædelser, der er omhandlet i artikel 3 og 4, og som begås til deres fordel af en person, der beklæder en ledende stilling hos den juridiske person, og som handler enten individuelt eller som en del af den juridiske persons organisation, på grundlag af f.eks. en beføjelse til at repræsentere den juridiske person. Efter artikel 6, stk. 2, skal medlemsstaterne sikre, at en juridisk person kan drages til ansvar, når manglende tilsyn eller kontrol fra den i stk. 1 omhandlede persons side har gjort det muligt for en person, der er underlagt den juridiske persons myndighed, at begå en af de i artikel 3 og 4 omhandlede lovovertrædelser til fordel for den juridiske person.

Efter direktivforslagets artikel 7, stk. 1, træffer medlemsstaterne de nødvendige foranstaltninger til at sikre, at sanktioner eller foranstaltninger over for juridiske personer, der er ansvarlige i henhold til artikel 6, stk. 1, for de lovovertrædelser, der er omhandlet i artikel 3 og 4, omfatter følgende:

- a) Strafferetlige eller ikke-strafferetlige bøder.
- b) Forpligtelsen til at genoprette miljøet inden for en given periode.
- c) Udelukkelse fra offentlige ydelser eller tilskud.
- d) Midlertidig udelukkelse fra adgang til offentlig finansiering, herunder udbudsprocedurer, tilskud og koncessioner.
- e) Midlertidigt eller varigt forbud mod at udøve forretningsaktiviteter.
- f) Inddragelse af tilladelser og autorisationer til at udøve aktiviteter, der har ført til lovovertrædelsen.
- g) Anbringelse under retsligt tilsyn.

- h) Tvangsopløsning efter retskendelse.
- i) Midlertidig eller permanent lukning af de forretningssteder, der er blevet brugt til at begå lovovertrædelsen.
- j) Virksomhedernes forpligtelse til at indføre due diligence-ordninger for at forbedre overholdelsen af miljøstandarderne.
- k) Offentliggørelse af retsafgørelsen vedrørende domfældelsen eller idømte sanktioner eller forholdsregler.

Efter artikel 7, stk. 3 og 4, i direktivforslaget træffer medlemsstaterne de nødvendige foranstaltninger til at sikre, at de lovovertrædelser, der er omhandlet i artikel 3, stk. 1, straffes med bøder, hvis maksimumsgrænse ikke må være mindre end 3 pct. af den juridiske persons samlede omsætning på verdensplan i det regnskabsår, der går forud for bødebeslutningen. For visse overtrædelser er minimumsgrænsen 5 pct..

Direktivforslagets artikel 8 og 9 oplister en række omstændigheder, der skal anses som hhv. skærpende og formildende omstændigheder. Eksempelvis skal det efter artikel 8, litra a, betragtes som en skærpende omstændighed, at lovovertrædelsen forårsager en persons død eller alvorlig personskade. Efter artikel 9, litra a, skal det betragtes som en formildende omstændighed, at lovovertræderen genopretter naturen til dens tidligere tilstand.

Direktivforslagets artikel 11 vedrører forældelsesfrister for lovovertrædelser. Efter artikel 11, stk. 1, træffer medlemsstaternes de nødvendige foranstaltninger for at fastsætte en forældelsesfrist, der sikrer, at de i artikel 3 og 4 omhandlede lovovertrædelser kan efterforskes, retsforfølges og pådømmes i tilstrækkelig lang tid efter, at disse handlinger blev begået, således at disse lovovertrædelser kan håndteres effektivt. Forslagets artikel 11, stk. 2, fastsætter forskellige krav til forældelsesfristens længde for de forskellige overtrædelser. Bl.a. fremgår det, at forældelsesfristen skal være mindst 10 år for lovovertrædelser som omhandlet i forslaget artikel 3 og 4, som kan straffes med en maksimumstraf på mindst 10 års fængsel. Medlemsstaterne har efter artikel 11, stk. 3, mulighed for at fastsætte en forældelsesfrist, der er kortere end 10 år, men ikke kortere end 4 år, forudsat at fristen kan afbrydes eller suspenderes i tilfælde af nærmere bestemte handlinger.

Efter artikel 12, stk. 1, i direktivforslaget skal hver medlemsstat træffe de nødvendige foranstaltninger til at fastlægge sin jurisdiktion med hensyn til de lovovertrædelser, der er omhandlet i artikel 3 og 4, hvor lovovertrædelsen er helt eller delvis begået på dens område, hvor lovovertrædelsen er begået

om bord på et skib eller et luftfartøj, der er registreret eller fører dens flag, hvor skaden er indtrådt på dens område eller hvor lovovertræderen er statsborger eller har fast bopæl i medlemsstaten.

Efter direktivforslagets artikel 15 skal medlemsstaterne træffe passende foranstaltninger, såsom oplysnings- og bevidstgørelseskampagner og forsknings- og uddannelsesprogrammer, for generelt at reducere miljøkriminalitet, øge offentlighedens bevidsthed og mindske risikoen for, at befolkningen bliver offer for en miljølovovertrædelse. Hvor det er relevant, handler medlemsstaterne i samarbejde med de relevante interessenter.

Medlemsstaterne skal efter forslaget artikel 16 sikre, at de nationale myndigheder, der afslører, efterforsker, retsforfølger eller træffer afgørelse om miljøovertrædelser, råder over et tilstrækkeligt antal kvalificerede medarbejdere og tilstrækkelige finansielle, tekniske og teknologiske ressourcer, der er nødvendige for, at de effektivt kan udføre deres opgaver i forbindelse med gennemførelsen af dette direktiv.

Efter forslaget artikel 17 skal medlemsstaterne med forbehold af retsvæsenets uafhængighed og forskelle i opbygningen af retsvæsenet i Unionen, anmode de ansvarlige for uddannelse af dommere, anklagere, politi, retsvæsen og kompetente myndigheders personale, der er involveret i straffesager og efterforskninger, om med jævne mellemrum at tilbyde specialiseret uddannelse, som er i overensstemmelse med målene i dette direktiv og relevant for det involverede personales og myndighedernes funktioner.

Artikel 18 i direktivforslaget fastslår, at medlemsstaterne skal træffe de nødvendige foranstaltninger til at sikre, at der også er adgang til effektive efterforskningsredskaber, såsom dem, der anvendes i sager om organiseret kriminalitet eller anden alvorlig kriminalitet, til efterforskning eller retsforfølgning af de i artikel 3 og 4 omhandlede lovovertrædelser.

Medlemsstaterne træffer efter forslaget artikel 19 de nødvendige foranstaltninger til at etablere passende mekanismer til koordinering og samarbejde på strategisk og operationelt plan mellem alle deres kompetente myndigheder, der er involveret i forebyggelse og bekæmpelse af miljøkriminalitet.

Efter direktivforslagets artikel 20, stk. 1, fastlægger, offentliggør og gennemfører medlemsstaterne en national strategi for bekæmpelse af miljøkriminalitet, der som minimum skal have et i bestemmelsen nærmere angivet

indhold. Strategien skal revideres og ajourføres med regelmæssige mellemrum på højst 5 år på grundlag af en risikoanalysebaseret tilgang for at tage hensyn til relevante udviklinger og tendenser og relaterede trusler vedrørende miljøkriminalitet.

Medlemsstaterne skal efter artikel 21, stk. 1, indsamle statistiske data for at overvåge effektiviteten af deres systemer til bekæmpelse af miljøkriminalitet. De statistiske data skal efter stk. 2 omfatte bl.a. antallet af indberettede sager om miljøkriminalitet, antallet af efterforskede sager om miljøkriminalitet, den gennemsnitlige varighed af den strafferetlige efterforskning af miljøkriminalitet og antallet af domfældelser for miljøkriminalitet. Efter artikel 21, stk. 3, skal medlemsstaterne sikre, at der regelmæssigt offentliggøres en konsolideret oversigt over deres statistikker. De statistiske data skal indberettes til Kommissionen og Kommissionen offentliggør regelmæssigt en rapport på grundlag af de statistiske data, som medlemsstaterne fremsender, jf. artikel 21, stk. 4 og 5. Kommissionen tillægges efter artikel 22 beføjelser til at vedtage gennemførelsesretsakter, der fastlægger det standardformat for dataoverførsel, der er omhandlet i artikel 21, stk. 4.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet er i henhold til den almindelige lovgivningsprocedure (EUF-Traktatens art. 294) medlovgiver. Der foreligger endnu ikke en udtalelse.

5. Nærhedsprincippet

Kommissionen har vurderet, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet, jf. EU-Traktatens artikel 5, stk. 3. Kommissionen har i den forbindelse bl.a. henvist til kriminelle aktiviteter i forbindelse med miljøet ofte har en grænseoverskridende dimension, mens visse miljøforbrydelser normalt rammer flere lande (f.eks. ulovlig handel med affald, beskyttede arter eller produkter fremstillet af vilde dyr og planter) eller har grænseoverskridende virkninger (f.eks. i tilfælde af grænseoverskridende forurening af luft, vand og jord). Grænseoverskridende samarbejde mellem retshåndhavende og retlige myndigheder er derfor af afgørende betydning.

Kommissionen har videre henvist til, at medlemsstaterne på trods af de fremskridt, der er gjort med at skabe et fælles sæt definitioner af miljøkriminalitet i hele EU og kræve mere afskrækkende sanktionsniveauer, ikke i sig selv forenet deres respektive opfattelser af miljøkriminalitet inden for

det råderum, som direktivet giver. På samme måde forhindrer de utilstrækkelige sanktionsniveauer i en række medlemsstater ifølge Kommissionen lige konkurrencevilkår i hele EU og anvendelsen af instrumenter til gensidig anerkendelse (såsom den europæiske arrestordre og den europæiske efterforskningskendelse).

Regeringen kan tilslutte sig Kommissionens vurdering. Nærhedsprincippet anses således for at være overholdt.

6. Gældende dansk ret

I direktiv 2008/99/EF om strafferetlig beskyttelse af miljøet er der fastsat fælles minimumsregler for at kriminalisere miljøkriminalitet.

Direktivet er gennemført i dansk ret ved en række love og bekendtgørelser inden for miljøområdet. Det drejer sig bl.a. om miljøbeskyttelsesloven, havmiljøloven, naturbeskyttelsesloven, jordforureningsloven og kemikalieloven. De pågældende miljølove med tilhørende bekendtgørelser er karakteriseret ved, at de regulerer en række miljøskadelige handlinger og fastsætter strafferetlige sanktioner, der spænder fra bødestraf til fængsel i op til 2 år. Strafansvar for overtrædelse af disse miljølove kræver som udgangspunkt uagtsomhed, dog vil fængselsstraf typisk kræve, at der er handlet forsætligt eller groft uagtsomt.

Herudover følger det af straffelovens § 196, at særligt grove overtrædelser af miljølovgivningen, der indebærer betydelig skade på miljøet eller fremkalder nærliggende fare derfor, eller er af mere systematisk karakter, kan straffes med fængsel i op til 6 år. Strafansvar for overtrædelse af bestemmelsen kræver forsæt. Handlinger, der forårsager dødsfald eller alvorlig personskade, vil efter omstændighederne kunne straffes efter straffelovens 25. kapitel om forbrydelser mod liv og legeme, herunder eksempelvis § 241 om uagtsomt manddrab eller § 249 om uagtsom legemsbeskadigelse.

Ved straffens fastsættelse skal der under hensyntagen til ensartethed i rets anvendelsen lægges vægt på lovovertrædelsens grovhed og på oplysningerne om gerningsmanden, jf. straffelovens § 80, stk. 1. Efter § 80, stk. 2, skal der ved vurderingen af lovovertrædelsens grovhed tages hensyn til den med lovovertrædelsen forbundne skade, fare og krænkelse samt til, hvad gerningsmanden indså eller burde have indset. Der gælder ikke noget minimum for, hvor lille en bøde kan være, udover at dagbøder for overtrædelse

af straffeloven ikke kan være lavere end 2 kr., jf. § 51, stk. 1, 5. pkt. Der gælder endvidere ikke noget maksimum.

Straffelovens §§ 81 og 82 indeholder en række hhv. skærpende og formildende omstændigheder, der skal tages i betragtning ved straffens fastsættelse. Eksempelvis skal det efter § 81, stk. 1, nr. 1, indgå som en skærpende omstændighed, at gerningsmanden tidligere er straffet af betydning for sagen. Efter § 82, nr. 8, skal det indgå som formildende omstændighed, at gerningsmanden frivilligt har afværget eller søgt at afværge den fare, der er forvoldt ved den strafbare handling.

Straffelovens § 75 vedrører konfiskation. Efter § 75, stk. 1, kan udbyttet ved en strafbar handling eller et hertil svarende beløb helt eller delvis konfiskeres. Savnes der fornødent grundlag for at fastslå beløbets størrelse, kan der konfiskeres et beløb, som skønnes at svare til det indvundne udbytte. Det følger af § 75, stk. 2, at såfremt det må anses for påkrævet for at forebygge yderligere lovovertrædelser, eller særlige omstændigheder i øvrigt taler derfor, kan der ske konfiskation af bl.a. genstande, der har været brugt eller bestemt til at bruges ved en strafbar handling, samt af genstande, med hensyn til hvilke, der i øvrigt er begået en strafbar handling.

Straffelovens regler om konfiskation suppleres af særregler om konfiskation. Bl.a. fremgår det af miljøbeskyttelseslovens § 110, stk. 6, jordforureningslovens § 88, stk. 5, og kemikalielovens § 59, stk. 7, at der kan ske konfiskation af en ved en overtrædelse opnået økonomisk fordel, selv om der ved overtrædelsen ikke er voldt skade på miljøet eller er fremkaldt fare derfor.

Retsplejeloven indeholder regler, der giver mulighed for at foretage beslaglæggelse med henblik på konfiskation, jf. lovens § 802.

Efter straffelovens § 79, stk. 1, kan den som udøver en virksomhed, som kræver særlig offentlig autorisation eller godkendelse frakendes retten til at udøve den pågældende virksomhed eller til at udøve den under visse former, såfremt det udviste forhold begrunder en nærliggende fare for misbrug af stillingen. Det samme gælder efter § 79, stk. 2, når særlige omstændigheder taler derfor, om udøvelse af en anden virksomhed. Efter samme regel kan der ske frakendelse af retten til at deltage i ledelsen af en erhvervsvirksomhed her i landet eller i udlandet uden at hæfte personligt og ubegrænset for

virksomhedens forpligtelser. Særregler om frakendelse af retten til at drive virksomhed findes bl.a. i miljøbeskyttelseslovens § 110 b.

I en dom i en straffesag kan det bestemmes, at nogen under anvendelse af tvangsbøder skal opfylde en forpligtelse mod det offentlige, jf. retsplejelovens § 997, stk. 3. Dette kan efter omstændighederne omfatte forpligtelser, der følger af miljølovgivningen. Denne almindelige regel suppleres dog af særregler i miljølovgivningen, der giver myndighederne mulighed for at udstede forbud og påbud med henblik på at sikre, at lovene overholdes, se f.eks. miljøbeskyttelseslovens §§ 68 og 69, havmiljølovens §§ 45 b og 45 d, naturbeskyttelseslovens §§ 73 og 74, jordforureningslovens § 39 og kemikalielovens § 48.

Straffeloven indeholder i § 21 en almindelig mulighed for at straffe for forsøg, hvis der for en lovovertrædelse kan idømmes en straf, der overstiger fængsel i 4 måneder. Lovens § 23 indeholder endvidere en almindelig regel om ansvar for medvirken ved tilskyndelse, råd eller dåd.

Efter straffelovens 5. kapitel kan juridiske personer straffes med bøde, når det er bestemt ved eller i medfør af lov. Hjemmel til strafansvar for juridiske personer findes bl.a. i miljøbeskyttelsesloven (§ 110, stk. 4, og § 110 c, stk. 6), havmiljøloven (§ 62), naturbeskyttelsesloven (§ 89, stk. 4), jordforureningsloven (§ 88, stk. 4) og kemikalieloven (§ 60). Efter straffelovens § 27 forudsætter strafansvar for en juridisk person, at der inden for dens virksomhed er begået en overtrædelse, der kan tilregnes en eller flere til den juridiske person knyttede personer eller den juridiske person som sådan.

Forældelsesfristen for strafansvar er efter straffelovens § 93, stk. 1, 2 år, når der ikke er hjemlet højere straf end fængsel i 1 år for lovovertrædelsen. Forældelsesfristen er 5 år, når der ikke er hjemlet højere straf end fængsel i 4 år, jf. § 93, stk. 1, nr. 2. Overtrædelser af straffelovens § 196 om særligt grove overtrædelser af miljølovgivningen er undergivet en forældelsesfrist på 10 år. Forældelsesfristen afbrydes, når den pågældende gøres bekendt med sigtelsen, eller når anklagemyndigheden anmoder om rettergangsskridt, hvorved den pågældende sigtes for overtrædelsen, jf. § 94, stk. 5. Hvis forfølgningen standses på ubestemt tid, løber forældelsesfristen videre, som om forfølgning ikke havde fundet sted. Skyldes standsningen, at sigtede har unddraget sig forfølgningen, medregnes forfølgningstiden dog ikke ved beregningen af forældelsesfristen, jf. § 94, stk. 6.

Efter straffelovens § 97, stk. 1, kan idømt fængselsstraf forældes. Det fremgår bl.a. af § 97, stk. 2, at forældelsesfristen er 5 år for fængsel indtil 1 år og 10 år for fængsel i mere end 1 år, men ikke over 4 år, jf. § 97, stk. 2, nr. 1 og 2. En bøde forældes efter 5 eller 10 år afhængig af, om bøden overstiger 10.000 kr., jf. straffelovens § 97 a, stk. 1.

Straffelovens forældelsesregler suppleres dog af forskellige miljølove, hvor det er fastsat, at forældelsesfristen er 5 år, uanset at visse lovovertrædelser eksempelvis kun kan straffes med bøde, se f.eks. miljøbeskyttelseslovens § 110, stk. 10, havmiljølovens § 60, naturbeskyttelseslovens § 89, stk. 10, jordforureningslovens § 88, stk. 6, og kemikalielovens § 61.

Efter straffelovens § 6, stk. 1, vil der kunne straffes for handlinger, der foretages i den danske stat eller på et dansk fartøj. Efter lovens § 9, stk. 1, 1. pkt., anses handlinger for foretaget, hvor gerningsmanden befandt sig ved handlingens foretagelse. Efter § 9, stk. 1, 2. pkt., anses handlinger, for så vidt angår juridiske personer, for foretaget, hvor den eller de handlinger, som medfører ansvar for den juridiske person er foretaget. Lovens § 9, stk. 2, fastslår, at hvis en handling strafbarhed afhænger af eller påvirkes af en indtråd eller tilsigtet følge, anses handlingen tillige for foretaget, hvor virkningen er indtrådt, eller hvor gerningsmanden har forsæt til, at virkningen skulle indtræde. Efter § 9, stk. 4, anses en lovovertrædelse for i sin helhed at være begået her i landet, når en del af overtrædelsen er begået i den danske stat.

Efter straffelovens §§ 7, 7 a, 8, 8 a og 8 b kan en række handlinger straffes, hvis de er begået uden for Danmark, f.eks. hvis de er begået af en dansk statsborger, eller der er tale om handlinger, der krænker en forpligtelse, som det ifølge lov påhviler gerningsmanden at iagttage i udlandet. Mange regler i miljølovgivningen vil dog være territorielt begrænset til kun at gælde i Danmark, hvorfor reglerne almindeligvis ikke finder anvendelse på handlinger foretaget i udlandet.

Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) nr. 2019/1937 af 23. oktober 2019 om beskyttelse af personer, der indberetter overtrædelser af EU-retten, er implementeret i Danmark ved lov nr. 1436 af 29. juni 2021 om beskyttelse af whistleblowere.

7. Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

En vedtagelse af forslaget kan medføre behov for tilpasning af dansk lovgivning, såfremt man fra dansk side vil vælge at efterleve direktivet.

Økonomiske konsekvenser

Forslaget vil have økonomiske konsekvenser i form af indvirkningen på EU's budget, navnlig som følge af forslagets mål nr. 5 (forbedre beslutningstagningen på et velinformeret grundlag om miljøkriminalitet gennem bedre indsamling og formidling af statistiske data). Forslaget medfører en engangsudgift på EU's budget på 560.000 EUR (ca. 4.200.000 kr.) i 2025 samt tilbagevendende årlige omkostninger på 45.000 EUR (ca. 337.600 kr.), jf. pkt. 4 i bemærkningerne til Kommissionens forslag. Danmark betaler ca. 2 pct. af EU's udgifter, svarende til en statslig engangsudgift ved forslaget på knap 84.000 kr. i 2025 og 6.750 kr. i tilbagevendende, årlige omkostninger.

Direktivforslagets økonomiske konsekvenser for Danmark vil i øvrigt afhænge af, om Danmark vælger at implementere direktivet og i hvilket omfang. Såfremt det vælges at implementere direktivet i Danmark, skønnes det, at der vil være merudgifter for det offentlige.

Det vurderes umiddelbart, at forslaget ikke medfører administrative konsekvenser for erhvervslivet i Danmark.

Andre konsekvenser og beskyttelsesniveauet

Hvis Danmark vælger at følge forslaget, skønnes det at have positiv virkning for beskyttelsesniveauet i Danmark.

8. Høring

Forslaget har været sendt i høring i Specialudvalget for Politimæssigt og Retligt Samarbejde.

9. Generelle forventninger og andre landes holdninger

Der ses ikke at foreligge offentlige tilkendegivelser om de øvrige medlemsstaters holdning til sagen, men medlemsstaterne ses at være generelt positivt indstillet over for formålet med forslaget.

10. Regeringens *foreløbige* generelle holdning

Regeringen deler ønsket om at styrke bekæmpelsen af miljøkriminalitet i medlemsstaterne og er derfor umiddelbart positivt indstillet over for forslaget.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg.